

Openbaar

Zaaknummer: Z/26/357012

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Eerste informatienota sociaal domein 2026

Collegedatum: 26 mei 2026

Kernboodschap

- **Door te investeren in de sociale basis met onze netwerkpartners zorgen we voor een breed en passend aanbod.** We hebben de basis staan en ontwikkelen en verbeteren dit met de winkel open.
- **De doorontwikkeling van het sociaal team vraagt meer tijd omdat we de organisatievorm moeten aanpassen.** Doordat we zelf ondersteuning gaan bieden moeten we het construct juridisch passend maken en de steunstructuur voor de consultants stevig inrichten.
- **De jeugdzorgkosten laten een stijging zien ten opzichte van de prognose.** Dit komt met name door instroom in zorg met verblijf van zorg intensieve jeugdigen. Daar waar we op kunnen beïnvloeden zien we een daling van het gebruik ontstaan door de inzet van het sociale team
- **De inzet van WMO-aanbod laat een stabilisatie zien in gebruik.** Dit door goed te oordelen welke zorg noodzakelijk is en te zoeken naar lichtere vormen van ondersteuning zijn we in staat de schaarste goed te verdelen.
- **We beïnvloeden de koers door de data te analyseren.** We houden grip en focus door gedegen analyses op inhoud en financiën. We vertalen dit door in beleid en uitvoeringsplannen en gerichte acties om uitzettingen te verminderen en stabilisatie te continueren. Uitzettingen worden daardoor vroegtijdig gesignaleerd, maar zijn daarmee niet te voorkomen. Het geeft ons wel materiaal om bij te sturen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
24-05-2022	<i>Beslisnota 'Structurele extra inzet preventie jeugd en regieteam', Zaaknummer 22/68940</i>
30-06-2022	<i>Eerste informatienota 2022 stand van zaken Wmo, jeugdhulp, sociaal wijkteam en welzijn-0 meting en Q1 2022 Zaaknummer 22/77690</i>
20-12-2022	<i>Informatienota Stand van zaken Wmo, jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en welzijn - jan. tot en met aug. 2022 Zaaknummer 22/096217</i>
15-06-2023	<i>Eerste informatienota Wmo, Jeugdhulp, Sociaal team en Welzijn januari tot maart 2023 Zaaknummer Z/23/124046</i>
19-12-2023	<i>Tweede informatienota Wmo, Jeugdhulp, Sociaal team en Welzijn januari tot augustus 2023 Zaaknummer Z/23/147711</i>

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
20-06-2024	<i>Eerste informatienota sociaal domein januari tot maart 2024 Zaaknummer Z/24/244510</i>
30-01-2025	<i>Tweede informatienota sociaal domein tot augustus 2024 Zaaknummer Z/24/271610</i>
19-05-2025	<i>Beslisnota 'Robuust sociaal team en sterke sociale basis Zaaknummer Z/25/299103</i>
25-09-2025	<i>Eerste informatienota Sociaal Domein tot april 2025 Zaaknummer Z/25/301360</i>
25-09-2025	<i>Informatienota Stevige sociale teams en solide sociale basis Zaaknummer Z/25/313087</i>
29-01-2026	<i>Tweede informatienota sociaal domein tot augustus 2025 Zaaknummer Z/25/331068</i>

Toelichting

We informeren uw raad volgens de bestaande P&C-cyclus over de stand van zaken rondom de toegang, welzijn en het zorggebruik Wmo en Jeugdhulp. Hiermee creëren we inzicht in de ontwikkelingen van zorg, welzijn en toegang en de financiële gevolgen daarvan.

In deze informatienota schetsen we tweemaal per jaar een uitgebreider beeld van de ontwikkelingen, zowel inhoudelijk als financieel. De nota is op hoofdlijnen opgesteld en in *bijlage 1: het monitorverslag* gaan we dieper op de inhoud in.

Dit is de eerste informatienota van 2026. We noemen deze nota "De stand van zaken sociaal domein". Hoewel we niet het volledige sociaal domein beschrijven in deze nota bundelen we steeds meer onderwerpen uit dit domein en daarom is deze titel passend. In overleg met de gemeenteraad is ervoor gekozen om vanaf 2026 tweemaal per jaar een informatienota aan u voor te leggen, waarvan één keer met monitorrapportage en informatiebijeenkomst. In deze informatienota gaan we eerst in op onderdelen van de sociale basis en daarna op de toegang en het gebruik van zorg. De nadere duiding vindt u terug in het monitor verslag in *de bijlage 1*

1. Sociale basis

Gemeente Wijchen staat, net als veel andere gemeenten, voor grote opgaven voor de Sociale Basis. Het gaat onder andere om het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), de Hervormingsagenda Jeugd en het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO). Deze landelijke programma's hebben ieder hun eigen regels, geldstromen en afspraken. Tegelijk gaan ze vaak over dezelfde onderwerpen. Daarom werken we aan gezamenlijke kaders en een duidelijke richting voor een sterke sociale basis. We zorgen hiermee dat de verschillende ontwikkelingen beter op elkaar aansluiten en elkaar gaan versterken.

Een voorbeeld hiervan is Kansrijke Start. Vanuit het AZWA wordt ingezet op preventie vanaf de kindervens tot de eerste 1.000 dagen van een kind. Ook binnen het regioprogramma Jeugd van Regio Rijk van Nijmegen werken we aan kansrijk opgroeien. Deze ontwikkelingen worden nu nog apart georganiseerd. Door deze beter met elkaar te

verbinden, versterken we de ondersteuning aan kinderen en gezinnen. Zo bouwen we stap voor stap aan een sterkere sociale basis.

Welzijn/vrij toegankelijk aanbod:

Welzijn is van groot belang in de doorontwikkeling van de sociale basis in samenhang met het sociaal team. We hebben de stout groep gevraagd voor Wijchen en Druten te beschrijven hoe we de sociale basis het beste kunnen door ontwikkelen en hoe wij als gemeente de opdracht hierover goed kunnen formuleren en regie kunnen voeren op de resultaten. Ook hebben we gevraagd hoe we ervoor kunnen zorgen dat het welzijnsaanbod minder kwetsbaar kan worden.

Op dit moment wordt het welzijnsaanbod voornamelijk uitgevoerd door MeerVoormekaar. Dit aanbod staat verder beschreven in de monitor sociaal domein en bijlagen. We willen dit aanbod verder aanvullen met andere organisaties zoals bijvoorbeeld het algemeen maatschappelijk werk. Vanaf september 2026 willen we starten met een pilot met Sterker. Ook dit is een aanbod dat zonder indicatie beschikbaar is en helpend is in het oplossen of hanteerbaar maken van lichte en kortdurende problematiek van inwoners.

MeerVoormekaar heeft een roerig jaar gehad. Dit door interne problemen met sommige medewerkers en het op orde brengen van uitgaven passend bij de verkregen opdrachten. Daarnaast heeft zij geïnvesteerd in het bijscholen en verder bekwamen van haar personeel. In de bestuurlijke overleggen spreken we over het verloop van het uitvoeren van de subsidieopdracht. Wijzigingen en aanpassingen worden in het bestuurlijk overleg besproken. Deze overleggen worden constructiever van aard. We verwachten adequate subsidieaanvragen en verantwoordingen die voldoen aan de gestelde eisen door de gemeente. Dit is een lerend proces voor MeerVoormekaar waarin we verbetering zien. MeerVoormekaar geeft aan dat ze hun zaken nu op orde hebben. Ze hebben de kwaliteit verbeterd en daardoor weer ruimte om het welzijnswerk verder te ontwikkelen. Ook willen ze samen met partners en de gemeente bouwen aan een sterke sociale basis.

Gezond en Actief Leven Akkoord, Sportakkoord, Integraal Zorgakkoord en AZWA

Wijchen heeft een lokaal Gezond en Actief Leven akkoord vastgesteld in oktober 2023. Dit wordt uitgevoerd in de jaren 2023-2026. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) biedt het fundament voor samenhangend gezondheidsbeleid en een lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen, cultuur en sociale basis. Lokale initiatieven kunnen een financiële bijdrage aanvragen voor activiteiten die passen bij de ambities van het GALA. Hiervoor is in 2024, 2025 en 2026 een aparte subsidieregeling vanuit de gemeente Wijchen opgesteld. Ook bij het Sportakkoord kan subsidie aangevraagd worden. In september 2025 is een Gezond en Actief tour georganiseerd om de gemeenteraad diverse initiatieven te laten zien. In de bijlage vindt u het jaaroverzicht 2025 van Gezond en Actief Wijchen.

Op regionaal niveau werken we samen aan de doelen van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Dit akkoord heeft als doel om de zorg ook in de toekomst bereikbaar en betaalbaar te houden. We werken hierin samen met o.a. zorgverzekeraars, zorgpartijen, regiogemeenten en welzijn. Taak voor de gemeenten is om te zorgen voor een goede

preventieve sociale basis en aansluiting op het medisch domein. We werken aan het verstevigen van de 'ketenaanpakken' voor valpreventie, overgewicht bij jeugd en volwassenen, een kansrijke start voor jonge kinderen en welzijn op recept en ontwikkelen regionaal initiatieven om de mentale gezondheid van onze inwoners te versterken. Het GALA en IZA worden opgevolgd door het AZWA (aanvullend zorg- en welzijnsakkoord). Op dit moment werken we aan een regionale werkagenda. In juli 2026 wordt er meer bekend over de financiering. Wanneer de uitwerking van het AZWA bekend is, zullen we u hierover informeren.

Inloop en ontmoeten

We willen, in samenwerking met de seniorenverenigingen en andere maatschappelijke organisaties, laagdrempelige inloop en ontmoeten stimuleren. De ontmoetingsplekken zijn erop gericht om inwoners op een laagdrempelige manier elkaar te laten ontmoeten, informatie te delen, hobby's uit te oefenen, cursussen te organiseren en te volgen, vrijwilligerswerk te doen en deel te nemen aan de maaltijdvoorziening. Bij de 'Koffie met Leonie' momenten die MeerVoormekaar organiseert in verschillende wijkcentra op verschillende dagen zien wij een grote opkomst.

We zetten de eerder ingezette ondersteuning van 't Kompas, en het seniorenontmoetingscentrum de Villa voort. Ook de inloop van Ixta Noa voor mensen met een psychische kwetsbaarheid continueren we.

We werken samen met zorgaanbieders, onze welzijnsorganisatie en woningcorporaties aan de ontwikkeling van woonzorgzones/zorgzame buurten (bijvoorbeeld rondom Kompas). Dit om eenzaamheid tegen te gaan, kwetsbaarheid bij buurtbewoners op te sporen en een passend aanbod te creëren in wonen, welzijn, ondersteuning en zorg. In de Uitvoeringsagenda woonzorgvisie is o.a. het thema 'zorgzame buurten' opgenomen. Dit thema wordt op termijn samen met samenwerkingspartners in Wijchen Noord verder uitgewerkt.

Verbeteren van Mantelzorgondersteuning

Mantelzorgers zijn belangrijk en verdienen onze steun. We versterken daarom de ondersteuning voor mantelzorgers. Uit onderzoek bleek dat mantelzorgers meer behoefte hebben aan ondersteuning, de Consulent Mantelzorg draagt hieraan bij. Sinds 2023 is er een Consulent Mantelzorg toegevoegd in het Sociaal Team als pilot.

Vanwege de behaalde resultaten, is de pilot omgezet naar een structurele functie.

Het mantelzorgpanel (bestaat uit ervaringsdeskundigen) komt twee keer per jaar bij elkaar. Tijdens deze bijeenkomst is geïnventariseerd wat de wensen zijn: op basis hiervan is er een vraaggericht cursusaanbod ontwikkeld.

Het Netwerk mantelzorg (bestaand uit professionals en ervaringsdeskundigen) komt elk kwartaal samen. Op basis van hun signalen zijn er verbeteringen doorgevoerd. Zo wordt er een respijtwijzer ontwikkeld voor professionals en was er aandacht voor personenalarmering.

Het vinden van mantelzorgers blijft een belangrijk thema: veel inwoners herkennen zich niet in de term. Het netwerk Mantelzorg heeft in 2025 een Week van de mantelzorg georganiseerd om de mantelzorgers te bedanken voor hun inzet. De

mantelzorgwaardering bedraagt vanaf 2026 €50. De manier om de waardering aan te vragen, is gelijk gebleven.

Zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie

De ZonMw-subsidie voor zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie is gestopt. Succesvolle pilots, zoals Breinfit, worden voortgezet. De twee vergeet-me-niet-paden en de duo-fietsen worden goed gebruikt. Het Odensehuis heeft muziekband 'De Vergeet-me-nootjes' opgericht en gaat hiermee door. De buurtsportcoach volgde de training 'Bewegen is leven' en deelde de opgedane kennis met dagbestedingen.

Er is veel aandacht besteed aan voorlichting over dementie en dementievriendelijk gedrag. Er is een communicatiecampagne met filmpjes ontwikkeld, evenals de flyers 'Dementievriendelijke gemeente' en 'Signaleringskaarten'. De gemeentelijke website biedt nu uitgebreide informatie over dementie. Medewerkers van de HEMA en ambtenaren van de Werkorganisatie Druten Wijchen hebben trainingen gevolgd in dementievriendelijk gedrag.

De Kerngroep Dementie heeft in 2025 een week van dementie georganiseerd. Elke dag vond er een activiteit plaats, bijvoorbeeld een optreden van Music Care. De dagbestedingen hebben in de week van de mantelzorg extra aandacht besteed aan mantelzorgers. Ook vinden er regelmatig Alzheimercafés plaats.

Iedereen doet mee (inclusie)

De werkgroep inclusie bestaat momenteel uit 6 inwoners met diverse achtergronden en ervaringen. De werkgroep zoekt nieuwe leden. Ze voeren regelmatig gesprekken met inwoners, medewerkers van de gemeente en andere werkgroepen.

De werkgroep onderzoekt momenteel de mogelijkheden om in Wijchen te starten met de Hidden Disability Sunflower. Door het dragen van het zonnebloemsymbool kunnen mensen met een niet-zichtbare beperking op een discrete manier aangeven, dat ze mogelijk extra hulp, begrip of tijd nodig hebben in openbare ruimtes, het vervoer of op het werk.

Dankzij de werkgroep is het prikkelarme gedeelte van de carnavalsoptocht in Wijchen uitgebreid en is aan deelnemers en bezoekers uitleg gegeven, waarom dit voor bepaalde inwoners in Wijchen zo belangrijk is. Ook was er een prideswim.

De werkgroep informeert en adviseert inwoners, ondernemers en medewerkers van de gemeenten over (het belang van extra aandacht voor) inclusie. Een voorbeeld hiervan is het advies wat zij hebben gegeven over de inwoners- en ondernemerspeiling. De werkgroep zet zich de komende periode in op meer zichtbaarheid van de werkgroep en inclusieve evenementen.

Aanbod en ontwikkelingen inwoners met een psychische kwetsbaarheid

De WijkGGZ ondergaat momenteel een transitie naar "GGZ in het Netwerk". Dit als onderdeel van de ontwikkeling van Mentale Gezondheidsnetwerken in Rivierenland en Rijk van Nijmegen. De doelstelling van "GGZ in het Netwerk" is in lijn met doelstellingen van WijkGGZ. De opzet is dat diensten van de huidige WijkGGZ uitgevoerd gaan worden

uit naam van de sociale teams. Er wordt met de sociale teams gekeken welke expertise van de WijkGGZ behouden moet blijven en in welke vorm. Per gemeente/regio worden afspraken gemaakt over de transitie van WijkGGZ-diensten, timing, organisatie en inzet van GGZ-experts. Tot anders is afgesproken, verandert er niets en blijven WijkGGZ-teams gewoon functioneren zoals nu. Eind 2026 is de nieuwe werkwijze ingevoerd en zal WijkGGZ als organisatie niet meer bestaan.

Er wordt ook met het sociaal team onderzocht of en hoe zij onderdeel uit gaan maken van het verkennend gesprek. Dit is onderdeel van het transformatieplan Mentale Gezondheidsnetwerk en helpt inwoners met een hulpvraag naar de juiste informele en formele steunbronnen. Hiermee krijgen inwoners sneller passende hulp en worden de wachtlijsten in de GGZ verkort.

In mei 2025 is er in Gelderland Zuid de communicatiecampagne 'Hoe is het?' gelanceerd met het doel de openheid te vergroten over het thema mentale gezondheid en de betrokkenheid van mensen op elkaar hierbij. Er is een communicatiecyclus van 2 keer per jaar die is gekoppeld aan een thema zoals de week van de mentale gezondheid. De campagne heeft een duurzaam karakter en zal de komende jaren aandacht blijven vestigen op mentale gezondheid. Het streven is om van een zichtbare campagne uit te groeien naar een herkenbare maatschappelijke beweging.

Naar aanleiding van de Ethos light telling in 2024 in de regio Gelderland Zuid zijn er achtereenvolgens een Regionaal Actieplan Dak- en thuisloosheid en een Regionaal Uitvoeringsplan opgesteld. In 2026 zal per gemeente een Lokaal Uitvoeringsplan worden opgesteld. Onderdeel van het Actieplan is het creëren van een regionaal vangnet voor mensen die dak- of thuisloos zijn. Hiervoor worden onder andere kleinschalige opvanglocaties in de regio ingericht. Er wordt gestart met drie gemeenten waaronder Wijchen.

Programma Groene Metropool 'Een thuis voor iedereen'

Het tekort aan passende sociale huurwoningen voor aandachtsgroepen en de veranderingen in de zorg, vragen naast een lokale aanpak om een regionale gezamenlijke aanpak. De Groene Metropoolregio Arnhem- Nijmegen is sinds 2023 koplopersregio van het programma 'Een thuis voor iedereen'. In 2024 is een gezamenlijk regionaal afsprakenkader ontwikkeld en vastgesteld om tot een evenwichtige verdeling van aandachtsgroepen in de regio te komen met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding. In 2025 is gewerkt aan de uitwerking van het afsprakenkader Een thuis voor iedereen. De nadruk lag op het concretiseren van de afspraken en het vastleggen van een gezamenlijke werkwijze. Belangrijke resultaten zijn:

- Eenduidige definities binnen de hele regio.
- Inzicht in de opgave voor aandachtsgroepen, waardoor gemeenten weten welke verantwoordelijkheid zij hebben.
- Afstemming over woningtoewijzing voor uitstroom uit zorg- en overige instellingen; zodat deze doelgroep passend kan worden gehuisvest, rekening houdend met de zorg of begeleiding die nodig is en met de draagkracht in een buurt.

Deze afspraken worden uitgevoerd binnen een samenwerkingsverband van gemeenten, woningcorporaties en zorg- en maatschappelijke instellingen. Het doel is om gezamenlijk te zorgen voor een woningmarkt waarin iedereen een passende plek kan vinden.

Woonzorgvisie gemeente Wijchen

De gemeente Wijchen wil dat al haar inwoners nu en in de toekomst over goede zorg en huisvesting kunnen beschikken. Als gevolg van de vergrijzing, het scheiden van wonen en zorg en de decentralisaties, is dit niet vanzelfsprekend. In 2021 is er een Woonzorgvisie Wijchen ontwikkeld. In 2025 heeft de raad de geactualiseerde Woonzorgvisie vastgesteld. Het college heeft de de uitvoeringsagenda van de Woonzorgvisie vastgesteld. Hierin zijn de moties van de Gemeenteraad uitgewerkt.

Ingang wet suïcidepreventie

Met de inwerkingtreding van de Wet integrale suïcidepreventie sinds 1 januari 2026, krijgen gemeenten een nadrukkelijker rol in het voorkomen van suïcide. De wet verplicht gemeenten om beleid te ontwikkelen en samen te werken met lokale en regionale partners, zoals zorgaanbieders, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Dit betekent dat suïcidepreventie structureel onderdeel wordt van het lokale gezondheids- en welzijnsbeleid, met meer aandacht voor vroegsignalering, deskundigheidsbevordering en toegankelijke ondersteuning voor inwoners. Als gemeenten in de regio Gelderland-Zuid hebben we de GGD en Pro Persona Preventie gevraagd om hier het voortouw in te nemen. In een volgend integraal beleidsplan sociaal domein zal dit thema opgenomen worden.

GEM

In Wijchen hebben we gewerkt aan het bouwen aan een Ecosysteem Mentale Gezondheid (GEM) voor jeugd, waarin kinderen en gezinnen centraal staan en waarin domeinen zoals zorg, onderwijs, welzijn, jeugd, cultuur en sport met elkaar verbonden worden. In 2026 hebben we in co-creatie met onderwijs, welzijn en cultuur een pilot 'de Bouwplaats' gedraaid op het Maaswaal College. De bouwplaats had als doel om jongerenperspectieven zichtbaar te maken. Dit door middel van creatieve workshops met mentale veerkracht als thema. Tevens wilden we deze ook direct verbinden aan lokale organisaties, ondernemers en maatschappelijke initiatieven door middel van de matching markt. Tijdens deze markt presenteerden jongeren hun ideeën over mentale veerkracht in Wijchen. In 2026 gaan we samen met de jongere en diverse partners over tot uitrol van de rode draden uit deze ideeën: ontmoeting zonder drempel, sport als manier om "je hoofd leeg te maken" en het verlangen naar eigenaarschap en erkenning.

Gezondheidsmonitor kinderen 0 – 12 jaar

De GGD heeft de nieuwe resultaten van de gezondheidsmonitor kinderen 2025 gepubliceerd. Dit onderzoek wordt eens in de vier jaar gehouden. Een ontwikkeling die opvalt is dat meer kinderen tussen 8 en 12 jaar zich wel eens gestrest voelt. De ervaren stress komt vooral door school, door alles wat ze moeten doen of door wat anderen van hen vinden. Ook prestatiedruk komt bij kinderen tussen 8 en 12 jaar in de gemeente Wijchen vaker voor dan in de regio. Ouders geven aan dat dit komt door het karakter van het kind, door toetsen of door vergelijking met klasgenoten.

De resultaten worden in mei met o.a. met het Sociaal Team, kinderopvang en de

bibliotheek besproken. De cijfers zijn voor iedereen in te zien in het dashboard van de GGD via gezondheidincijfers.ggdgelderlandzuid.nl.

Alcoholverstrekking aan jongeren onder de 18 jaar

Sinds 2023 voeren wij ieder jaar een NIXzonderID onderzoek uit. Tijdens de feedbackbezoeken doet een mysteryguest een aankoop poging bij sportkantines, cafetaria's, horeca, slijterijen en/of supermarkten. Het is een actie om de ID-vraag bij alcoholverkoop te stimuleren. De cijfers van deze feedbackbezoeken vindt u in het GALA jaaroverzicht als bijlage van deze informatienota. Over de hele linie is het aandeel alcoholverstrekkers dat naar een ID-kaart vraagt gedaald. Dit heeft onze aandacht. Uit dit onderzoek blijkt dat met name bij sportverenigingen weinig om een ID wordt gevraagd. Ook hebben we signalen ontvangen dat hier regelmatig alcohol wordt verstrekt aan jongeren onder de 18 jaar. We werken daarom aan een plan van aanpak voor NIX18 in de gemeente Wijchen, waarbij we ons onder andere richten op sportverenigingen.

2. Toegang en gebruik van zorg

In Q1 van 2026 is de jaarlijkse Nulmeting Jeugd en WMO uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duidingssessies is op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik, definitieve tarieven 2026 en ontwikkelingen het geactualiseerde beeld 2026 (en verder) bepaald. Dit hebben we in de Perspectiefnota verwerkt, waarmee de actuele begroting is bijgesteld.

In voorliggende rapportage brengen we de laatste ontwikkelingen in het zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten in beeld (zorggebruik stand t/m februari 2026). Deze resultaten zijn verwerkt in de Programmarapportage mei 2026 (P&C- cyclus). Volgens deze methodiek monitoren en duiden we door het jaar heen, vergelijken we periodiek de actuele begroting en de realisatie, en stellen bij waar nodig.

De belangrijkste ontwikkelingen en bevindingen op basis van de duiding, zoals benoemd in het monitorverslag, zijn:

Belangrijkste bevindingen toegang

- Het onderzoek naar de sociale basis en sociale teams heeft op hoofdlijnen verbeter- en door ontwikkelpunten opgeleverd. Aan de hand van dit onderzoek en de wettelijke verplichtingen volgens de Hervormingsagenda Jeugd werken we toe naar een Stevig Sociaal Team en goede Sociale basis (vrij toegankelijk aanbod).
- We zijn in januari 2026 gestart we met de inzet van Buurtgezinnen in de sociale basis en binnen het sociaal team zijn POH-jeugd (Praktijk Ondersteuner Huisartsen) toegevoegd. Dit is een medewerker met specialistische jeugd GGZ-kennis. Deze persoon kan werk diagnoses, behandeladviezen en kortdurende ondersteuning bieden.
- We zien dat de meeste onderdelen van het Sociaal Team een stabiele bezetting hebben. Bij het onderdeel Jeugd is dit niet het geval. Door ziekte, wisseling van personeel en het moeilijk kunnen vinden van geschikt vervangend personeel, is de capaciteit een langere periode niet op orde geweest. Dit heeft lange wachttijden tot gevolg. Er vindt triage plaats zodat spoedzaken wel opgepakt kunnen worden.

De doorontwikkeling van het sociaal team, o.a. het zelf gaan aanbieden van begeleiding, biedt een kans om beter personeel aan het team te kunnen binden.

- Meer uitleg over de ontwikkeling van het sociaal team en de sociale basis vindt u in de monitorrapportage in hoofdstuk 6.
- Het sociaal team blijft onverminderd investeren in het versterken en stabiliseren van het team. Dit doen we onder andere door te investeren in een stevige en duurzame ondersteuningsstructuur voor consulenten. Een belangrijke stap hierbij is dat we gestart zijn met de werving van een gedragswetenschapper. Deze professional kan door consulenten worden geconsulteerd bij complexe vraagstukken van inwoners en draagt bij aan het versterken van de kwaliteit van de geboden ondersteuning en de analyse van hulpvragen.
- Samenwerking met welzijnspartijen is cruciaal voor de ontwikkeling van de sociale basis. Zo zet bijvoorbeeld MeerVoormekaar zich mede in voor doorontwikkelen van het collectieve vrij toegankelijke aanbod en het versterken van cohesie en zorg voor elkaar in wijken en buurten.
- We blijven met de doorontwikkeling van het sociale team sturen op harmonisatie met de gemeente Druten op toegang en preventie. Dit zorgt voor efficiëntie en het optimaal gebruik maken van elkaars kennis en inzet van mensen.

Belangrijkste bevindingen Jeugd

- In 2025 is er gestart met veel nieuwe zorgproducten regionaal en bovenregionaal (Essentiële functies). Het effect van deze aanpassingen zagen we pas in de loop van 2025. Zo zagen we verschuiving van LTA (landelijke transitie arrangementen) naar EF (Essentiële functies).
- Met tijdige inzet proberen we problemen minder zwaar te laten worden en ook proberen we specialistische kennis erbij te halen zodat een kind niet een andere behandelaar of andere onderwijsvorm nodig heeft of verder vastloopt. Ook is het doel om opname en uithuisplaatsingen te voorkomen. Toch moeten we constateren dat bij een aantal jeugdigen de problematiek dermate ernstig is dat we dit met preventie of snellere inzet niet kunnen voorkomen of beïnvloeden. Voor deze groep is het maatwerk in het zoeken naar passend aanbod.
- We zien het aantal jeugdigen in verblijf dalen maar wel dat de zorgvragen van deze jeugdigen complexer en intensiever worden.
- We zien een stijging van de tarieven. Dit zorgt ervoor dat bij een aantal categorieën waar we een daling in het aantal jeugdigen en eenheden zien, we toch een stijging in kosten hebben.
- Bij ambulante zien we een daling van de ambulante begeleiding. Het Sociaal Team slaagt erin minder uren in te zetten doordat er binnen het Sociaal Team zelf hulpvragen worden opgepakt. We breiden het sociaal team verder uit met functies om de begeleidingsvragen van zowel Jeugd als Wmo op te kunnen pakken. In september wordt Algemeen Maatschappelijk werk aan het Sociaal Team toegevoegd.
- Specialistische GGZ zien we in zorgzwaarte (duur en volume) toenemen. Basis GGZ neemt af. We zetten in op het versterken van de jeugdigen en hun ouders door middel van de ontwerpaanpak mentale veerkracht Jeugd/GEM (Ecosysteem Mentale Gezondheid). Bij GEM wordt bij psychisch lijden meer gekeken vanuit en

naar de sociale context. Daarnaast zijn we gestart met de POH-jeugd (Praktijk ondersteuner Huisartsen) die zelf jeugdigen kortdurend met GGZ-problematiek begeleiden.

- We versterken de sociale basis door in te zetten op de samenwerking met welzijn. En het aanbod is uitgebreid met de inzet van Buurtgezinnen.

Belangrijkste bevindingen WMO

- Bij dagbesteding volwassenen zien we een stabiel beeld, zowel qua aantal klanten als gebruik van de dagbesteding. Bij dagbesteding ouderen zien wij een verschuiving van de basis dagbesteding naar de specialistische dagbesteding, veroorzaakt door een strengere toegang tot de Wlz.
- Het beeld bij de reguliere begeleiding laat een lichte stijging zijn. Bij specialistische begeleiding zien we een lichte stijging van het aantal klanten op jaarbasis. Maar een stabilisatie van het aantal ingezette uren. Dit na de forse stijging in 2024. Verwijzers en zorgaanbieders geven aan dat situaties complexer worden.
- In plaats van reguliere of specialistische begeleiding wordt met succes regelmatig een lichtere vorm van begeleiding, de praktische begeleiding, ingezet.
- Tegen de verwachting in, gelet op de vergrijzing, zien we het aantal klanten met hulp bij het huishouden niet stijgen. De verwachte stijging van uren zet niet door. Dit komt ook door het tekort aan personeel bij onze aanbieders.
- Vanaf juni 2025 hebben we nieuwe contracten met acht organisaties voor het leveren van hulp bij het huishouden. Met deze organisaties maken we afspraken over de wijze waarop de beschikbare hulpen zo efficiënt mogelijk ingezet kunnen worden.

Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

De Hervormingsagenda jeugd 2023-2028 beschrijft de aanpak van een grote transitie die we de komende jaren met elkaar moeten maken. De agenda bestaat uit een groot pakket inhoudelijke maatregelen die moeten leiden tot betere en beter passende zorg voor kinderen en gezinnen binnen een stelsel dat houdbaar is voor de toekomst (zowel financieel als in menskracht).

De acht thema's van de Hervormingsagenda jeugd zijn verwerkt in het Regionaal programma jeugd. Het regioprogramma is eind 2023 door alle raden van de regio vastgesteld. In 2024 is met het onderzoek naar de Sociale Teams een lokale vertaling gemaakt naar de inrichten van het sociaal team. In september 2025 bent u geïnformeerd over de eerste stappen die we nemen om te komen tot een Stevig Sociaal team en Sociale Basis. Voor de verdere ontwikkeling hiervan in 2027 en verder wordt bij de begroting 2027 geïnformeerd over het implementatieplan en worden de eerste evaluatie gegevens beschikbaar.

Inmiddels is gesteld dat de door het Rijk ingeboekte bezuinigingen per 2026 niet haalbaar zijn. We worden daarom in 2026 en 2027 gecompenseerd in ons gemeentefonds voor de jeugdzorgkosten. Dit betekent niet dat we achterover kunnen leunen door een beter passend budget. We zullen hard moeten werken om de aangekondigde (vershoven) bezuinigingen in 2028 te kunnen opvangen. Dit doen we

onder andere door een investering en gerichte doorontwikkeling van de sociale basis (het vrij toegankelijk aanbod) en het Sociaal Team. Zonder deze doorontwikkeling gaan we de taakstellingen in 2028 niet behalen.

Financieel beeld Bijstelling 2026

In Q1 van 2026 is de jaarlijkse Nulmeting Jeugd en WMO uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duiding sessies is op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik, definitieve tarieven 2026 en ontwikkelingen het geactualiseerde beeld 2026 (en verder) bepaald. Dit hebben we in de Perspectiefnota verwerkt, waarmee de actuele begroting is bijgesteld.

In voorliggende rapportage brengen we de laatste ontwikkelingen in het zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten in beeld (zorggebruik stand t/m februari 2026). Deze resultaten zijn verwerkt in de Programmarapportage Mei 2026 (P&C- cyclus).

Volgens deze methodiek monitoren en duiden we door het jaar heen, vergelijken we periodiek de actuele begroting en de realisatie, en stellen bij waar nodig.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?

Voor het lopende jaar 2026 verwachten we op het onderdeel Jeugd een **nadeel** ad € **299k** ten opzichte van de actuele begroting.

Dit verwachte resultaat leidt tot een onttrekking uit de egalisereserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten Jeugd.

Voor het lopende jaar 2026 verwachten we op het onderdeel WMO een **voordeel** ad € **331k** ten opzichte van de actuele begroting.

Dit verwachte resultaat leidt normaliter tot een storting in de egalisereserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten WMO. Omdat deze reserve al op het maximale plafond zit, vervalt de storting en valt het vrij in de algemene middelen.

	Begroting 2026	Bijstelling 2026		
	Begroting 2026	Nulmeting 2026	Vershil 2026	Vorige prognose 2026
 Jeugdwet	20,0	20,3	-0,30	nvt
 wmo	11,7	11,3	0,33	nvt
totaal Jeugd + WMO	31,6	31,6	0,03	nvt

Openbaar

Zaaknummer: Z/26/357012

Voorliggende informatienota heeft geen begrotingswijziging tot gevolg. Bijstellingen lopen via de reguliere P&C- cyclus. Genoemde cijfers sluiten een op een aan bij de 2e rapportage 2026 Wijchen, ook wel de Programmarapportage Mei 2026 genoemd.